

Tehyn näkemyksiä kuntoutuksesta sote-uudistuksessa

Kuntoutuksen osaajia tarvitaan maakuntien sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämisessä ja koordinoinnissa. Kuntoutus tulee nähdä kokonaisuutena, jotta sen kehittäminen ja ammatillinen osaaminen turvataan sekä resursseja voidaan ohjata tarpeen mukaisesti. Kuntoutuksen pitää toteutua saumattomana osana palveluprosesseja. Näin voidaan turvata asiakkaiden oikeus tarpeenmukaisiin toiminta- ja työkykyä edistäviin ja tukeviin kuntoutuspalveluihin joustavasti ja oikea-aikaisesti. Kuntoutuksen uudistamiskomitean ehdotukset on otettava huomioon sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksessa.

Maakunnilla tulee olla kuntoutusalan koordinointi- ja ohjaamisosaamista

Ammattialakohtainen johtaminen varmistaa sen, että kuntoutuksen ammattilaisilla on käytössään parhaaseen olemassa olevaan tietoon perustuvat yhtenäiset käytännöt ja alan kehittymiselle luodaan edellytykset.

Kehittämis- ja tutkimustoiminnan edistämiseksi tarvitaan myös maakuntien välistä yhteistyötä sekä sen keskittämistä osin joihinkin maakuntiin. Kansallista ohjausta tarvitaan kuntoutuspalvelujen saatavuus- ja vaikuttavuuskriteereiden yhtenäistämiseksi, jotta palvelut toteutuisivat tasa-arvoisesti kaikissa maakunnissa.

Työnjako maakunnan ja sote-keskusten välillä on oltava tarkoituksenmukainen

On tärkeää, että työnjako maakunnallisten toimijoiden ja sote-keskuksen välillä on selvä. Kuntoutuksen näkökulmasta ei ole syytä siirtää maakunnalliselle tasolle sellaisia kuntoutuspalveluja, jotka voidaan toteuttaa peruspalveluina sote-keskuksissa.

Myös palvelujen integroitumisesta tulee huolehtia. Lupaava esimerkki toimivista yhdistetyistä kuntoutuspalveluista on Eksotessa toteutettu malli. Siellä erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon lääkinnällisen kuntoutuksen palvelut ja osin sosiaalipalvelut on liitetty yhdeksi hallinnolliseksi kokonaisuudeksi. Tämä on mahdollistanut toimintakäytäntöjen ja -tapojen kehittämisen yhdessä eri palvelutuottajien kanssa. Resurssit on voitu ohjata tarpeen mukaisesti ja näin on pystytty lisäämään muun muassa kotiin vietäviä kuntoutuspalveluita. Tämä on vähentänyt muuta palvelutarvetta ja pienentänyt kustannuksia.

Nykyisten alueellisten apuvälinekeskusten toimintaa on hyvä jatkaa ja vahvistaa maakunnan toimintamallina. Kuntoutuksen uudistamiskomitean ehdotuksen mukaan myös asunnonmuutostöiden tarpeenarvioinnin ja toteutuksen tulee olla osa apuvälinekeskuksen toimintaa. Apuvälineiden hankinnan asiakaseteleillä ei tule koskea kierrätettäviä apuvälineitä, jotta kustannusten kasvulta vältytään.

Asiakasetelin arvon on oltava riittävä

Asiakasetelin arvo on määriteltävä siten, että asiakkaalla on tosiasiallinen mahdollisuus saada riittävästi tarvittavia palveluja laadukkaalta palveluntuottajalta. Asiakkaan on saatava tarvitsemansa kuntoutuspalvelut ilman, että omavastuu kuntoutuskustannuksista kasvaa. Kuntoutuspalveluja ei saa pirstoa asiakaseteleiden käytöllä usean eri palveluntuottajan toteuttaviksi. Asiakasetelin arvon on oltava riittävä turvaamaan moniammatillisen yhteistyön edellyttämät resurssit.

Fysioterapeuttien suoravastaanotot kaikkiin sote-keskuksiin

Fysioterapeuttien suoravastaanotot pitää ottaa kaikkien sote-keskusten toimintataavaksi. Suoravastaanotto toimintaa voi laajentaa myös maakunnan liikelaitoksen toiminnaksi. Näin nopeutetaan kuntoutumista ja saavutetaan kustannussäästöjä.

Matalan kynnyksen fysioterapia- ja toimintaterapiapalveluihin tulee edelleen päästä ilman lääkärin lähetettä. Tällaisia palveluja ovat esimerkiksi toimintakyvyn ja palvelutarpeen arviointi, ohjaus, neuvonta, terveyttä edistävät palvelut, apuvälinepalvelut sekä ryhmätoiminta.

Fysioterapeutit, toimintaterapeutit ja kuntoutuksen ohjaajat ovat toimintakyvyn asiantuntijoita

Sote-keskusten pitää tarjota lähipalveluina akuutisti tarvittavia lyhytkestoisia terapioiden ja sote-keskusten vastuulle kuuluviin palvelukokonaisuuksiin liittyvä kuntoutus. Näitä palveluja ei pidä siirtää maakunnan liikelaitoksen toteutettavaksi. Kuntoutussuunnitelman kirjaaminen osaksi asiakassuunnitelmaa on välttämätöntä.

Kuntoutus on aloitettava välittömästi sairastumisen akuuttivaiheessa

Moniammatillinen kuntoutus on aloitettava välittömästi, kun henkilö on sairastunut esimerkiksi aivoverenkiertohäiriöön (AVH) tai saanut lonkkamurtuman. Varhainen kuntoutus takaa paremman toiminta- ja työkyvyn, lyhentää sairaalassaoloaikaa ja lisää kotiutuvien määrää sekä säästää kustannuksia. Varhain käynnistetyn tehokkaan kuntoutuksen pitää olla myös yli 65-vuotiaiden saatavilla.

Millariikka Rytkönen
Puheenjohtaja
Tehy ry

Kirsi Sillanpää
Johtaja
Tehy ry

Lisätietoja:

Kuntoutusalan asiantuntija Outi Töytäri, outi.toytari@tehy.fi